

VSB PIRAATJES **INLEIDING**

VSB PIRAATJES

INLEIDING

HET DOEL

Om de beginnende leeftijd van schermers te verlagen, heeft de Vlaamse Schermbond, dankzij Sport Vlaanderen en de Vlaamse Trainersschool, het project VSB Piraatjes opgesteld. Kleuters houden van spelen en zien het nut van technische zaken niet in. Dit vormt de uitdaging bij het aanbieden van de scherm sport voor deze leeftijd. Aan de hand van de **beleidsfocus kleuterschermen**, werden er actieve lessen opgebouwd voor kinderen die nog te jong zijn om echte schermlessen aan te vangen. Deze handleiding wil schermkringen bewust maken van de vele mogelijkheden om de motorische ontwikkeling van het kind te trainen.

Met dit project wenst de Vlaamse Schermbond op termijn de schermverenigingen te versterken en de **kwaliteit** van de Vlaamse schermers te verhogen. Door reeds van jongs af in te zetten op een algemene fysieke ontwikkeling gecombineerd met de veelzijdige aspecten van het schermen, kunnen we onze sport naar een hoger niveau tillen.

VERHALEN EN THEMA'S

Spelenderwijs leren kinderen schermen met aandacht voor hun creativiteit en hun inlevingsvermogen. Door het creëren van een belevingswereld, kan de interesse van het kind gewekt worden. Kleuters luisteren heel graag naar verhalen en hebben een grote fantasie waar je gemakkelijk kan op inspelen tijdens de lessen.

De oefeningen zullen **thematisch** uitgewerkt worden. Op deze manier:

- sporten kinderen op een leuke en aangename wijze;
- werken kinderen aan hun fysieke, cognitieve, sociale en psychologische ontwikkeling;
- leren kinderen onbewust de basis van de scherm sport.

DE LESGEVERS

Deze kleuterlessen kunnen begeleid worden door mensen met verschillende achtergronden. Dit kunnen schermtrainers zijn, maar dit is niet noodzakelijk. Ook Multimove begeleiders, studenten lichamelijke opvoeding, kleuteronderwijs of sportbegeleiders, enz. kunnen deze lessen geven. Ideaal gezien worden er **twee** begeleiders ingezet.

De lesgevers **moedigt** de kleuters aan, motiveert ze, feliciteert ze als iets goed gelukt is en stimuleert ze na een mislukte poging om het nog eens te proberen.

De lesgever is **eerlijk** tegen de kleuters. Als iets niet goed is gegaan, durf hij dit te zeggen. Zo houden de kleuters vertrouwen in de lesgever. Kleuters weten immers zelf wat goed of slecht is. De lesgever is bewust van zijn **taal** en gebruikt woordenschat die binnen hun bereik ligt. Hij voegt af en toe een nieuw woord toe om op die manier de woordenschat geleidelijk aan uit te breiden. Het gebruik van fantasierijke uitdrukkingen kan helpen om kleuters de uitleg van de lesgever te doen begrijpen. De lesgever implementeert de schermwoordenschat in de lessen.

DOELGROEP

De doelgroepen van dit project zijn:

- Leeftijdscategorie 1: kleuters van 4, 5 en 6 jaar oud;
- Leeftijdscategorie 2: lagere schoolkinderen van 7, 8 en 9 jaar oud.

Hoe lang een kind deze lessen moet volgen vooraleer hij naar echte schermlessen overgaat, is individueel verschillend en afhankelijk van de groei.

MATERIAAL: PIRATEN BOX

Er bestaan 2 soorten Piraten Boxen:

- De VSB Piraten Box voor **schermkringen**;
- De Piraten Box voor de **uitleendiensten** voor het projecten als Piraatjes op School (=kleuterschermen op school) of andere kleuterscherminitiaties.

Wat bevat een **VSB Piraten Box voor een schermkring**:

- 10 sabeltjes (5 rode en 5 blauwe)
- 8 piratenhoedjes
- 2 piratenbandana's
- 10 ooglapjes
- 3 zakjes gouden muntstukken
- 3 verrekijkers
- 3 piratenhaakjes
- 10 genummerde markeerschijven
- 5 foamballen
- 3 speedladders
- 1 regenboog parachute
- 1 dobbelsteen
- 2 lange elastische touwen
- 1 wizzball handfluit

EXTRA MATERIAAL:

Om aan de oefeningen in de verschillende boekjes te kunnen starten, heb je ook basis sportoverschrijdend materiaal nodig:

- Hoepels
- Pionnen
- Kegels
- Stoelen
- Glijdende doekjes
- Tennisballen
- Enz.

Wat bevat een **VSB Piraten Box voor een uitleendienst**:

- 20 sabeltjes (10 rode en 5 blauwe)
- 20 ooglapjes
- 20 piratenhaakjes
- 2 regenboog parachutes
- 4 lange elastische
- touwen

Een Piraten Box kan men:

- Bij de Vlaamse Schermbond kopen;
- 3 weken gratis uitlenen bij de volgende uitleendiensten: Sport Vlaanderen, MOEV, Sportwerk, de Vlaamse Schermbond.

DRIE SOORTEN ONTWIKKELINGEN

Er komen 3 soorten ontwikkelingen aan bod per leeftijdscategorie:

- Motorische en Fysieke ontwikkeling;
- Taalontwikkeling en Cognitieve ontwikkeling;
- Sociale en Emotionele ontwikkeling.

FYSIEKE EN MOTORISCHE ONTWIKKELING

Lateraliteit	Uithoudingsvermogen	Evenwicht
Tempo	Ritme	Coördinatie

TAALONTWIKKELING EN COGNITIEVE ONTWIKKELING

Visueel vermogen	Auditief vermogen	Concentratie vermogen
Doorzettingsvermogen	Analytische vermogen	Inlevingsvermogen
Taal	Creativiteit	Oriëntatie

SOCIALE EN EMOTIONELE ONTWIKKELING

Respect trainer, kameraden en materiaal	Nieuwsgierig zijn
Samenwerken	Interactie en ervaring uitwisselen
Vertrouwen	Zelfbeheersing

In **bijlage 2** krijg je een gedetailleerde uitleg over deze drie soorten ontwikkelingen.

DE TWAALF FUNDAMENTELE BEWEGINGSVAARDIGHEDEN

Het project VSB Piraatjes baseert zich op Multimove, een gevarieerd bewegingsaanbod voor kinderen. Multimove wil kinderen van 3 tot 8 jaar in een situatie plaatsen waarbij ze op een regelmatige manier experimenteren met bewegingen op basis van de twaalf fundamentele bewegingsvaardigheden. Deze worden in 2 rubrieken onderverdeeld:

- Enerzijds de vaardigheden die een locomotie (meestal een verplaatsing) inhouden: gecoördineerd bewegen van het onder- en bovenlichaam of de armen en de benen;
- Anderzijds de vaardigheden met objectcontrole: bal- en slagvaardigheden waarbij de oog-hand- en de oog-voetcoördinatie van essentieel belang zijn.

Locomotie	Objectcontrole
Wandelen en Lopen (WL)	Vangen en Werpen (VW)
Klimmen (K) (sluipen-kruipen-klauteren)	Slaan (S)
Zwaaien (Z) (hangen-slingeren-schommelen)	Trappen (T)
Roteren (R) (rollen-schommelen)	Dribbelen (D)
Glijden (G)	Heffen en Dragen (HD)
Springen en Landen (SL)	Trekken en Duwen (TD)

Andere kenmerken die de Vlaamse Schermbond overneemt van het Multimove model:

- Omgevingsonafhankelijke bewegingssituatie en materiaal;
- Kansen voor globale en veelzijdige motorische ontwikkeling;
- Beperkte materiële voorbereiding en inzet;
- Minimaal aantal begeleiders.

In tegenstelling tot het Multimove model, zullen er wel sportspecifieke bewegingen voorkomen om de kleuters voor te bereiden op de echte schermlessen. Pas op: hoe technischer de oefeningen zijn, hoe moeilijker kinderen ze ervaren. Technische oefeningen worden het best zo creatief mogelijk aangeleerd. Zo blijven kinderen geïnteresseerd en aandachtig.

In **bijlage 1** vind je meer gedetailleerde uitleg over de twaalf fundamentele bewegingsvaardigheden die aan bod komen in de verschillende hoofdstukken. Lees aandachtig de definities, ontwikkelingslijnen en didactische tips van elk fundamentele bewegingsvaardigheid. Deze zullen je aanpassingsvermogen ten opzichte van een kleuter of een oefening verhogen.

DE HOOFDSTUKKEN

Er zullen tien hoofdstukken zijn die in meerdere boekjes zullen worden uitgeschreven. In elk boekje zal een volledige les worden opgesteld waar men steeds dezelfde structuur in terugvindt:

- Het ritueel;
- De storytelling voor inleving van de kleuters in de piratenwereld;
- De omschrijving van de oefening;
- De duur van de oefening;
- De variatie van de uitvoering;
- Het materiaal dat je nodig hebt om de oefening uit te voeren;
- De aandachtspunten;
- De differentiatie bij de oefening: 3-4 Jaar, 5-6 Jaar, 7-8 Jaar.

STRUCTUUR

Structuur geeft kleuters een houvast. Ze herkennen het patroon en dit stelt hen gerust.

Frequentie

Het is belangrijk voor de doelgroep om minstens 1 keer per week naar de kleuterschermles te gaan.

Duur

Een VSB Piraatjes sessie duurt idealiter 45 min. Meer dan 1 uur lesgeven heeft geen zin, want de kinderen worden moe en kunnen zich niet meer concentreren.

Tijdstip

De kleuterlessen worden best in de ochtend, in de voormiddag of in de late namiddag georganiseerd. Vlak voor de middag en in het midden van de dag zijn de kleuters meestal moe.

Pauze

Langdurige pauzes worden beter niet gegeven aangezien het anders te moeilijk is om zich terug te concentreren. Natuurlijk is het belangrijk dat de kinderen voldoende water drinken. Een korte pauze van ongeveer 1 minuut is wel aangeraden. Uitleg geven kan je gebruiken als een pauze moment, maar dit duurt ook best niet te lang.

De uitleg moet een antwoord geven op de volgende vragen:

Wie moet de oefening uitvoeren?	Wat moet ik doen?
Waar moet ik de oefening uitvoeren?	Wanneer mag ik beginnen?
Waarmee moet ik de oefening doen?	Wat erna? Wat moet ik doen als ik klaar ben?

LEGENDA

	Het ritueel: waar het in essentie over gaat.		Het materiaal dat er nodig is om het spelletje of de oefening te spelen/doen.
	Storytelling: het verhaal dat verteld kan worden aan de kleuters/kinderen.		Belangrijk om als aanwijzing of info mee te geven aan de kleuters/kinderen.
	Een actieve vraag (of vragen) die aan de kleuters/kinderen gesteld kan worden.		Variatie van uitvoering.
	Een tip die je kan volgen.		Differentiatie naar de leeftijdsgroepen.
	Een voorbeeldoefening die gevolgd kan worden.		
	Hoe lang de oefening of het spelletje kan duren.		

CONCLUSIE

De algemene motorische ontwikkeling van hedendaagse 3-8 jarige kinderen kent een achteruitgang in vergelijking met hun leeftijdsgenootjes van de vorige generatie (30-40 jaar geleden). Dit betekent dat het percentage kinderen met motorische achterstand is toegenomen, terwijl de groep uitzonderlijk motorisch begaafde kinderen zeer sterk is gekrompen.

Het doel van het project VSB Piraatjes is dat de kleuters en de kinderen zich ontwikkelen zoals een gezonde kleuter of kind dat 30 jaar geleden deed, of het zelfs iets beter zou doen. Met de aangeboden oefeningen is het ook de bedoeling dat de kinderen een aangenaam voorsmaakje van de scherm sport krijgen en zo hun interesse in echte schermlessen vergroten.